

A régi mesterek is kelendők

A lélegzetelállítóan sikeres tavalyi év után is van még növekedési tartaléka a nemzetközi műkincspiacnak - ezt bizonyították a piacvezető aukciósházák január végi és február eleji eredményei. Egymás után dőltek meg a rekordok mind az egyes művészek áráit, mind a különböző kategóriájú árverések összességét tekintve.

TAKÁCS GÁBOR

A Sotheby's január 25-26-i New York-i régi mesterek aukciója minden idők legsikeresebb ilyen jellegű árverésének bizonyult, hiszen a két napon 110,9 millió dollár (21,6 milliárd forint) értékben cseréltek gazdát 1800 előtt készült képek és szobrok. Ráadásul ezúttal nem egyetlen sztáralkotás adta az összeg nagy részét, hanem sok műnői született kiemelkedő leütések. A legdrágább kép, Rembrandt idősebb Szent Jakab apostolt ábrázoló 1661-es vászna „csak” a becslést sáv felső határán kelt el, ezzel szemben a holland mester egy korai női portréja már a vártnál közel háromszor drágábban (9 millió dollár) talált gazdára. Egy 18. század végi angol művész, Joseph Wright of Derby katonaszékhelyénél egy-másfél millió helyett 7,2 millió dollár volt a nyertes licit, El Greco egy Angyal üdvözlés-kompozíciójáért pedig 600-800 ezer helyett majdnem 4,2 millióig tartott a küzdelem. Összességében a felkínált - és 93 százalékban eladott - tételek mintegy fele ért a megnevezett ár eredményt.

George Wächter, a Sotheby's régi mesterek részlegének alelnöke szerint a vártnál is nagyobb siker annak köszönhető, hogy sok új amerikai gyűjtő bukkant fel a piacon, miközben

IDŐSEBB SZENT JAKAB. Rembrandt késői remekművéért 25,8 millió dollárt (bő ötmilliárd forintot) fizetett ki egy gyűjtő a Sotheby's január végi aukcióján. Ezt a múlt heti modern és kortárs árverések eredményei sem tudták felülmúlni

a londoni és más kereskedők vásárlókedve sem csökkent. A régi képek felértékelődése cáfolja azokat a korábbi aggodalmakat, amelyek szerint a műkincspiac szárnyalása csak egy szűk kört, a modern és a kortárs művészetet érintené. Persze a huszadik századi művek is egyre kelendőbbek, a gyűjtők tehát nem átrendezik, hanem csak bővítik portfóliójukat. A

múlt héten tartott londoni impresszionista, modern és kortárs aukción már a Sotheby's mellett a Christie's is ringbe szállt (utóbbi cég a régi mesterekől mindössze egy viszonylag sikeres rajzárverést rendezett január végén). Az impresszionista és modern művek aukciója sorozatának első esti presztizsárverése - a két cég együtt körülbelül 185 millió font (több mint 70 milliárd forint) forgalmat könyvelhetett el, ezt a második napon tartott kisebb aukciók 225 millió-

ra emelték. Kortárs képeket és szobrokat 116 millió font (44,5 milliárd forint) értékben adtak el; erre soha nem volt példa az európai kortárs aukciók történetében (a piac fellegvára ezen a területen is New York).

Az impresszionista és modern meznyben Chaim Soutine férfiportréja bizonyult a legsikeresebbnek: az új tulajdonos 8,75 millió fontot fizetett ki érte a Sotheby'snél, így az eladó tisztességes hasznot könyvelhetett el a tíz évvel ezelőtti 1,6 millióért megvásárolt alkotással. Fernand Léger, Amédéo Modigliani, René Magritte és Kees van Dongen képei is jól szerepeltek a két cég aukción, ugyanakkor Renoir, Cézanne és Picasso egyes képeire, valamint Egon Schiele nagy várakozással övezett Körmenet című olajfestményére nem volt jelentkező. Megfigyelők ezt azzal magyarázzák, hogy az égbé szökött árak miatt a kereskedők egyre ritkábban mernek konkrét megbízás nélkül vásárolni huszadik századi képeket, így az aukciók eredmények nagyrészt a magángyűjtők hullámzó hangulatától függnek.

Az 1945 utáni alkotásoknál Francis Bacon X. Ince pápa képmásához készített egyik 1950-es tanulmánya érte el a legmagasabb árat: a 12,5 millió leütés több mint másfélszerese a művész eddigi aukciós rekordjának. A Christie'snél kalapács alá került kép eladója állítólag Sophia Loren volt. A régóta klasszikusként kezelt Bacon sikere senkit sem lepelt meg, ám az annál inkább, hogy a Sotheby'snél egy sokkal fiatalabb brit művész, Peter Doig 1990-91-ben készült Fehér kenu című képe érte el a legmagasabb árat (5,7 millió font). Ennyi pénzt még soha nem adtak élő európai festő képéért.

ÉLVNYITÓ HAGYÁRVERÉSEK FORGALMA

(millió font)	Forrás: cshpzs
Régi mesterek (Sotheby's)	56,5
Impresszionista és modern művészet (Sotheby's)	94,9
Impresszionista és modern művészet (Christie's)	89,8
1945 utáni és kortárs művészet (Sotheby's)	45,8
1945 utáni és kortárs művészet (Christie's)	70,4

Klasszikus hagyományok és pop-art

A budapesti kortárs galériák az idén is korábban kezdik a szezonot, mint az aukciósházák

MUNKATÁRSUNKTÓL

Szombatig lehet megtekinteni az Inda Galériában Czene Márta, Kondor Attila és Surman Viktor kiállítását. A kiállítás helyén azzal a célkitűzéssel nyílt meg nemrégiben, hogy tehetséges fiatal művészek pályakezdését segítse. A Tradíció adóvevő című tárlaton szereplő három művész a klasszikus festészet örökségét folytatja, természetesen a huszonegyedik században is aktuális módon.

Szintén e hét végéig tart nyitva a Memoart Galéria évnívó kiállítása, ahol az amerikai pop-art művész, Keith Haring és a magyar származású, de sokáig Londonban, New Yorkban és Genfben élő Havadtóty Sámuel munkáit lehet látni. Havadtóty a csipkére festett aranyszínű képeivel az amerikai művészettel való barátságának állít emléket, a fiatal ethnuyt Haringtől pedig nyomozatok láthatók. A galéria következő kiállítása Kelemen Károly munkáiból válogat.

Ugyancsak a pop-art-hoz köthet az acb Galéria Pop, tárgyak satöbbi című tárlata, amely március másodikáig látogatható. A kiállítás egyben kísértet is, amely - a rendezők szándéka

szerint - a mindennapi tárgykultúrával kapcsolatos kérdéseket vet fel. Mostanában több kiállítás foglalkozott olyan kérdésekkel, hogyan viszonyulunk a minket körülvevő tárgyakhoz, azok mennyire reprezentálják a fogyasztói kultúrát. A művészek személyes környezetében lévő tárgyak pedig azáltal válnak még érdekesebbé, hogy haunk a művészek munkásságára, direkt vagy indirekt módon beépülnek az alkotásokba. Az Inda Galériához hasonlóan az acb Galéria jelen kiállításával a műtárgypiacon eddig jelen nem lévő fiatalokat segíti. A kiállítók között a tanulmányait még be nem fejező képzőművész, street artos és graffitis is található.

Az Akadémia utcai Raiffeisen Galériában a harmincas éveinek végén járó Herczeg Nándor műveit lehet megtekinteni. A Képzőművészeti Egyetem tiz éve végzett művésze munkáit kettőségek jellemzik: sük és térbeli megjelenítés, fotóhasználat és digitális képalakítás, illetve hagyományos festői technikák. A kiállítás március 11-ig tart nyitva.

A Vintage Galériában március közepéig két olyan fotóművész alkotásai láthatók, akinek a munkásságát hagyományos fotótechnikák használata jellemzi. Kerekes Gábor archaikus technikákat elevenít fel, és redukált formavilággal kialakított fekete-fehér munkákat hoz létre. Szilágyi Lenke egészen a legutóbbi

időig szintén fekete-fehérben alkotta meg sajátos hangulatú fotóit, de a legutóbbi kiállításán megmutatta, hogy a színes fénykép sem áll távol tőle.

A Deák Erika Galériában február 16-án nyílt meg Bullás József tárlata. Bullás korábban a monokróm festészet irányhoz tartozott. Képei mára színesebbé váltak, azonban megtartották nem ábrázoló jellegüket.

A Kárton Galériában február 22-étől látható Surányi Miklós kiállítása. A fiatal művész a klasszikus zsánerfestészetből kiindulva fotókat készít elhagyott városi, vagy még inkább városzéli helyszínekről. Az általa kiválasztott, elhagyott helyszínekre egymást nem ismerő személyeket hív meg,

majd fényképet készít róluk. Surányi mindenhol azokat a helyszíneket, tereteket, épületeket és embereket fényképezi, amelyek a lehető leghétköznapiabbak vagy éppen a legextrémebb módon eltérnek a szokványostól.

A Kogart Házban Haraszty István gyűjteményes kiállítása rendezhető abban a tekintetben, hogy a művész szobrait, műbobjait és festményeit mellett műgyűjteményének egyes darabjait is bemutatja. A gyűjteményi barátságot, munkakapcsolatot során jött létre, s az elmúlt négy évűz rendezte kiállításait foglalja magában.

A 2B Galériában ugyancsak egy gyűjteményi válogatott művelből nyílt tárlat. A Kassák szellemi környezetéhez tartozó, majd az Európai Iskola létrehozói között számon tartott Pán Imre (eredeti nevén Mezei Imre) kortársainak legjobbjaitól vásárolt grafikáit. Fia ugyanebben a szelvényben folytatta a gyűjtemény gyarapítását, így ketten egy olyan műgyűjteményt hoztak létre, amely a képzőművészetet kerestmetészetét nyújtja a harmincas évektől kezdve egészen a jelenig. Nem kevesebb mint 58 művész, közöttük magyarok és külföldiek grafikáit tekinthetik meg a látogatók.

Terjeszkedik a Műgyűjtők éjszakája

Hét kiállítás megnyitót, három koncert, valamint fényfestészeti bemutató, könyvdedikálás és borberrutató várja csütörtök este öt órától éjfélig a Falk Miksa utcába látogatókat. A tavaly nyáron útnak indult Műgyűjtők éjszakája program sorozat sikerét jelzi, hogy a mostani, szám szerint harmadik rendezvényen már 25 galéria - köztük új résztvevőként a Kieselbach és a Nagyházi - tár nyitva a hazai műkereskedelem fellegvárában. A programok ezúttal is ingyenesek; a részletekről a www.mugyujtokejszakaja.hu oldalon lehet tájékozódni. 1 VG

Csempészéssel való diplomát

Már megjelenése előtt nagy vihart kavart egy holland kutató tanulmánya, amely szerint sokan műkincsek csempészésére is felhasználják a diplomatákat azon jogot, hogy mentesüljen a vámvizsgálat alól. Jos van Beurden Kambodzsától Ni-gériáig, Kongótól Bangladesig számos fejlődő országból gyűjtött arra vonatkozó beszámolókat, amelyek ilyen esetekre vonatkoznak. Ahmed Hasszán Dani professzor, az afgán kulturális örökségvédelmi hivatal élönke például azt mondta: a rablásáslásokból származó műtárgyak a legnagyobban számban külföldi diplomaták vásárolják meg. 1 The Art Newspaper

Madridra figyel a galériás szakma

Csütörtöktől jövő hétfőig két kortárs művészeti vásár várja a gyűjtőket, kereskedőket, múzeumi szakembereket és egyéb érdeklődőket a spanyol fővárosban. A madridi vásárváros, a Feria de Madrid vadonatúj 12. és 14. pavilonjában sorra kerül 26. Arco vásáron 85 spanyol és 170 külföldi galéria kínálatát lehet megtekinteni, míg a Casa de Campo parkbeli „kristálypavilonban” az Art Madrid nevé kisérő rendezvény 77 kiállítója állítja fel standjait. Az Arco a nemzetközi műkereskedelmi trendjehez igazodva az idén külön szekciót szentel az ázsiai kortárs művészetnek, és a többi kortárs vásáron megszokotthoz hasonlóan a kísérletű művek (például DVD-installációk) is külön helyet kapnak a madridi rendezvényen. 1 VG

Kincsesbánya régi képek azonosításához

Mostantól újabb adatbázis segíti a szakembereket a műkincsek meghatározásában és a kereskedelemben előforduló hamisítványok kiszűrésében. Elogónában, a Santa Christina kolostorban megkezdés a működését a Zeri-alapítvány, amelyet a nyolc évvel ezelőtti elhunyt kiváló művészettörténész, Frederico Zeri hagyatékából hoztak létre. Az alapítványnak 90 ezer kötetes szakkönyvtára és körülbelül 300 ezer darabos fotóarchívuma van, amely mostantól nyilvánosan hozzáférhető. Az alapítvány vezetőinek további tervekben a képanyag digitalizálása és internetes látrolása is szerepel. 1 Handelsblatt